

Ekerö-Munsö hembygdsförening

ÅRET SOM GÅTT 2012

Ekerö-Munsö hembygdsförening har som mål . . .

att inom sitt verksamhetsområde främja hembygdens kultur och verka för vården av natur, landskap och miljö; den skall värna om och vårda bygdens kulturarv och föra det vidare till kommande generationer.

Det gångna året har varit händelserikt och med en förening som år 2012 fyllt 30 år har det funnits anledning att både blicka bakåt och inte minst framåt. Vi kan vara stolta med det vi uppnått men upplever idag många nya utmaningar och uppgifter.

Vi har under året aktualiserat nya områden, vi önskar ett utökat och nära samarbete med närstående föreningar och organisationer och vi vill utveckla kontakten med såväl medlemmar som kommuninnevånare bl.a. genom vår nya hemsida. Dessutom kommer styrelsen att till kommande årsmöte lägga ett förslag till uppdatering av föreningens stadgar.

Styrelsen tackar alla medlemmar och olika samarbetspartners för det gångna året och hälsar nya medlemmar välkomna!

Kerstin Balck-Ahlén
Kerstin Balck-Ahlén

Inblickar i Ekerö-Munsö hembygdsförenings verksamhet

Årsmötet 2012

Yvonne Johansson,
Lars Gundberg och
Kerstin Balck-Ahlén.
Bisittare: Åsa Sjöberg och
Harriet Wingborg.

Foton: Lars Isaksson.

Årsmöte 2012 (18 mars)

Vid årsmötets programpunkt "Vår hembygd i förändring" fick medlemmarna lyssna till tankar från några "närstående" lokala föreningar och aktörer, som inbjudits till diskussion om tänkbara gemensamma insatser för att utveckla verksamheten.

Fornminnessällskapet Kjell Järveborg, Bertil Ifwers museums och "Munsös" Thomas Jacobsén, Naturskyddsföreningens Magnus Fürst och Friluftsrådgivarens Göran Rydeberg berättade om tankarna utifrån sina områden. Lars Gundberg talade utifrån slott, herresäten och torp på ön och Åsa Sjöberg om Kultursamhället.

Utgångspunkten för programpunkten (som också var en del i vårt "30-års-firande") var att dels lyfta fram hembygden ur olika aspekter dels få tankar kring vad som händer och hembygdsföreningens framtida uppgifter. Jan Byström höll ihop programpunkten.

Efter avslutade årsmötesförhandlingar bjöds traditionsenligt på hemlagad ärtsoppa och varm punsch.

Jan Malmstedt berättade valda delar ur sin bok *Ekeröhistorier om Fantan, skomakare Faxén, Pråm-Greta m.fl.*

Kafédag, Ekebyhovs slott

(14 april)

Hembygdsföreningens kafédag bjöd på underhållning, fika och ett uselt väder. På morgonen hade det kommit c:a 5 cm snö och på radion varnades för trafiksvårigheter och problem med strömförsörjningen i länet, men inte ens ett strömbrott orsakade någon kris i kaffebryggningen. Förutom traditionsenlig äppelkaka bjöds på goda köttfärs- och ostpajer.

Under eftermiddagen berättade Jan Malmstedt i Wrangelska salen valda delar ur sin bok *Ekeröhistorier*. Ett femtontal personer fick höra om Fantan, skomakare Faxén, Pråm-Greta m.fl. De fick också veta, hur underligt det än kan låta, att Mälaröarna en gång har drabbats av en järnvägsolycka med dödlig utgång. De livfulla berättelserna var mycket uppskattade.

Totalt var det 77 personer som drack kaffe under dagen. Inte så illa med tanke på vädret.

Vårvandring i Älby hage till Stafsund (22 maj)

Den traditionella vårvandringen kunde inte ha fått en skönare vårväll. I en härlig kvällssol gick vandringen över ängarna genom Älby hage och utmed Norrsundet. Nyutslagen grönska, blommande äppelträd, ett intensivt fågelliv, trivsamt samvaro samt sakkunniga, uppiggande kommentarer från vandringsledaren Ivar Danefjäll – vad mer kan man önska? Väl framme vid Stafsund tog Lars Gundberg emot och gav en inblick i herrgårdens historia. Före återfärden med buss avåts smörgås med ett glas vin.

Sommarutflykt

Foto:
Lars Isaksson.

Sommarutflykten (19 maj)

Den årliga sommarutflykten genomfördes redan i maj och var en kultur- och naturhistorisk båtresa runt Ekerö med S/S Mariefred. Det var ett samarrangemang med stiftelsen Skärgårdsbåten. För vår del startade resan vid Solsidans brygga på Gällstaö. Guider under resan var *Herbert Henkel*, *Lars Gundberg* och *Lennart Rydberg*.

Utresan gick söder om Ekerö. Lars berättade bland annat den spännande historien om Mariaön och Herbert gav oss naturhistoriska fakta om öarna Midsommar och Pingst, vilka ruvar på rester av ett meteoritnedslag. Uppehåll gjordes vid Stallarholmen där vi besökte Hantverkets hus. Många tog en glass eller fika i hamnen. Därefter gick turen till Mälsåkers slott. Från den pampiga entrétrappan berättade Lars om slottets historia:

Det är en spännande historia med flera ägare. Släkten Soop ägde Mälsåker på 1600-talet och anlät arkitekten Nicodemus Tessin d.ä för att modernisera. Vid mitten av 1700-talet kom Mälsåker i släkten von Fersens ägo. Sedan bytte slottet ägare flera gånger. Kring förföras sekelskiftet, 1898-1916, restaurerades och moderniserades slottet av civilingenjören och storviltjägaren Åke Sjögren, som var ingift i Nobelsläkten. Slottet stod sen öde fram till krigsåret 1943, då den norska legationen köpte det för polisutbildning. En kall januarinatt 1945 fattade taket eld. Återresan gick via Långtarmen samtidigt som Lennart Rydberg berättade om bryggor och båtminnen. Det blev en mycket uppskattad heldagsutflykt i soligt vårväder.

Sommarutställning

(18 juni – 17 aug)

Det blev en festlig avspark när utställningen *Nedslag i Ekerö IK:s 90-åriga historia* öppnades i Galleri Utkiken av de två ordförandena - *Kerstin Balck-Ahlén* för hembygdsföreningen och *Anders Hult* för Ekerö IK.

Utställningen, som var på Galleri Utkiken, Biblioteket Ekerö Centrum visade hur Ekerö IK startade och hur entusiaster på Ekerö tillsammans arbetat för att göra idrottsföreningen framgångsrik. Utvecklingen skildras i epoker, varje decennium för sig, från start 1921 till nutid och framtid.

Utställningen var ett samarrangemang mellan Ekerö IK och Ekerö-Munsö hembygdsförening. Interesserade kan via hembygdsföreningens hemsida se delar av utställningen.

Bertil Ifwers museum (26 maj)

Lyckad dag i fint väder. Ca 50 st kom och deltog i guidning/visning av Museet under *Thomas Jacobséns* ledning, bl.a. fick man inblick museets historia och innehåll. Dagen förgylldes av hembakat bröd och kaffe. Flera "nya" deltagare uttryckte en förhoppning att kunna få se mer av museet vid annat tillfälle.

Blomningsfest (3 juni)

Traditionsenligt genomfördes blomningsfesten i början av juni. Det är imponerande med denna tradition som började redan 1947 och som är en hyllning av värme och ljus och ska ge livsmod och framtidstro för generationer i församlingen.

Det som grumlar glädjen är det hot som finns mot den unika äppelträdsallén som leder fram till kyrkan, och som nu riskerar att förfalla och försvinna om den inte underhålls och värnas om.

Kan vi göra något för allén?

Landsbygds kulturmiljöer ska räddas för framtiden – stödpengar finns.

Landsbygds lador, stenmurar och trädalléer har stora kulturmiljövärden och ska räddas för framtiden! Nu är det att möjligt att söka stöd för bland annat restaurering. Lilla byggnadsvårdsbidraget kan användas till sk överloppsbyggnader eller som annars skulle riskera förfall eller rivning. Det skriver länsstyrelsen på sin webbplats.

Källa: Byggnadsvårdsbloggen

Stockholms Läns

Hembygdsförbunds budkavel på Mäläröarna (22 sept)

Mäläröarnas hembygdsföreningar samt Munsö Västuga, Fornminnessällskapet på Mäläröarna och Bertil Ifwers museum bjöd in till Budkavlen. Start vid Drottningholm, förmiddagskaffe. I Ekerö Hembygdsgård med information om Munsö Västuga, Bertil Ifwers museum samt Adelsö. Därefter guidning på Helgö Handelsplats. Färden gick vidare till Svartsjö slott och lunch i Färingsö Hembygdsgård. Efter besöket på Lovö prästgård med dess ekologiska jordbruk, Lovö Mjölkgård, och en rundtur på Lovö avslutades dagen vid Hogsta med förfriskningar och prisutdelning. Budkavlen överlämnades till Vaddö Hembygdsförening, 2013 års arrangör, av ordföranden i Stockholms Läns Hembygdsförbund, *Christina Pettersson*.

Jan Faith-Ell berättade om hjälpmedel och metoder för den som vill spåra sina rötter.

Foto: Lars Isaksson.

Öppet hus (7 okt)

Öppet Hus i Ekerö hembygdsgård är alltid en dag för samvaro och upplevelser i hembygden.

Dagen bjöd denna gång även på temat släktforskning. Under rubriken "Tidigare generationer och hembygden" var Jan Faith-Ell inbjuden för att berätta om hjälpmedel och metoder som står till buds för den som vill spåra sina rötter. Presentationen illustrerades genom att vi fick följa en Ekerösläkt -7 generationer med Birgitta Berglunds släkt. Jan Faith-Ell visade hur man kan hitta uppgifter i gamla kyrkböcker m.m.

Jan Malmstedt berättade avslutningsvis lite om ett torps historia och de trådar tillbaka i tiden man där kan finna.

Christer Berglund introducerade, funderade och höll ihop programpunkten. Intresserade av frågor kring släktforskning med bäring på Ekerö/Munsö – ta kontakt med Christer, som inom hembygdsföreningen ska försöka utveckla detta område.

Det bjöds som vanligt på kaffe, hembakat bröd och lotteri, och så visades böcker om släktforskning. Föreningens nya hemsida presenterades av vår webbredaktör Yvonne Johansson.

Besök hos PRO (9 okt)

Kerstin Balck-Ahlén, Lars Gundberg, Gunilla Lindberg (f.d ordf) samt Yvonne Johansson var inbjudna till PRO för att presentera föreningen och dess verksamhet. Efter en inledning av Kerstin berättade Lars om Hembygdsrörelsens historia ...

...från ett allmänt natursvärmeri på 1700-talet, över industrialismens utveckling på 1800-talet och den motrörelse den väckte först i Dalarna med Zorn och sedan Hazelius på Skansen. Under tidigt 1900-tal bildades så Samfundet för hembygdsvård som mynnade i Sveriges Hembygdsförbund 1950.

Gunilla Lindberg berättade hur hon 1980 återuppväckte det som bildats av kyrkoherde Röttorp på 1950-talet och som nu blev Ekerö-Munsö hembygdsförening. Hembygdsföreningens nuvarande verksamhet illustrerades med utvalda bilder från Hemsidan.

Torparliv på Ekerö (9 okt)

Jan Malmstedt berättade i biblioteket, Ekerö centrum, om sin nya bok Torparliv på Ekerö. Med torpet Lillskog på Stafsunds gods som utsiktspunkt visade han med bilder och berättelser hur en torparfamilj levde och hur det kunde se ut i stugan. För några hundra år sedan var torparna med familjer hälften av befolkningen i Ekerö socken på "herrgårdarnas ö".

Det var drygt 60 personer som kommit för att lyssna och många ville ha boken signerad.

Bildvisning Skolminnen

(10 okt)

I samarbete mellan Mäläröarnas Folkrorelsearkiv och hembygdsföreningen visades i biblioteket, Ekerö centrum, äldre skolbilder

från Ekerö kommun. Det finns en stor bildsamling från såväl Ekerö som Munsö, som många både äldre och nya Ekeröbor kan ha intresse av att få ta del av.

Ett skolminne . . .

Lennart Rydberg, ordförande i Stiftelsen Skärgårdsbåten berättar om ångbåtstrafiken på Mälaren. Foto: Lars Isaksson

Berättarafton vid kvällsbrasan

(16 nov)

Gamla tiders ångbåtstrafik var ämnet för kvällens berättarafton med sprakande brasa, som Ekerö-Munsö hembygdsförening hade bjudit in till i Hembygdsgården. Kvällens gäst var Lennart Rydberg, som är ordförande i

Ca 130 besökare värmdes sig med en mugg glögg och pepparkakor och tittade på bilder.

Julmarknad, Ekebyhov (2 dec)

Ekerö-Munsö Hembygdsförening bjöd traditionsenligt in till julmarknad i Hembygdsrummet en trappa upp i slottet. Det var en kall, vacker dag med nyfallen snö och solsken, vilket bidrog till en

fin julstämning. Drygt 130 besökare värmdes sig med en mugg glögg och pepparkakor och tittade på bilder.

Ernst Wingborg visade ett bildspel om "Nälunda i förändring". Det är ett resultat av ett projekt där tidigare och nuvarande nälundabor på initiativ av Monica Fogelqvist letat fram gamla bilder, framförallt från 1940- och 1950-talet. Monica har också satt samman bilderna med berättelser i en bok.

Ett bildspel om gamla tiders arbete i sandtagen visades också.

I hembygdsrummet kunde man sedan titta på hembygdsföreningens montrar med utställningsföremål, Ekerödräkten samt böcker om öarna fanns att köpa som julklapp

Ekerö-Munsö hembygdsförening

Ny hemsida: www.hembygd.se/stockholm/ekeromunso

Redaktör:
Yvonne Johansson

Hembygdsföreningens webbredaktör är Yvonne Johansson. Intressant är att hemsidan utgör ett omfattande arkiv med dokument, bilder och intervjuer.
Foto: Lars Isacson.

Vår nya hemsida

Under 2012 lanserade hembygdsrörelsen en ny gemensam webbplats för alla medlemsföreningar. I juli började vi bygga vår hemsida i den nya gemensamma mallen. Mitt på sidan står nyheter och till höger finns en aktivitetskalender som visar föreningens närmast kommande aktiviteter. Dessa aktiviteter marknadsförs också på regionförbundets och riksorganisationens hemsidor, där ni alltså kan hitta information om alla föreningars aktiviteter. Bra tips att kolla här, när man ska ut och resa.

Till vänster på hemsidan syns vår meny. Här kan ni hitta medlemsinformation, styrelsen och

rapporter från den genomförda verksamheten. Ni hittar ett bildarkiv med bilder från tidigare år, flera av våra utställningar och naturligtvis en lista på böcker ni kan köpa från oss. Vi lägger nu upp en ny flik med sevärdheter på Ekerö och Munsö och vill ha tips från er medlemmar på sevärdheter, gärna lite udda intressanta platser som vi med hjälp av hemsidan kan tipsa varandra om. En hemsida ska vara informativ och aktiv och helst fungera interaktivt. Maila frågor, synpunkter och idéer direkt till webbredaktören johansson.yvonne@telia.com.

Inventering pågår ...

Tillsammans med Kerstin Balck-Ahlén har Ulf Björnsjö och Ernst Wingborg arbetat med inventering av hembygdsföreningens inventarier och dokument. Under de trettio år som varit, har det samlats mycket i utrymmen i hembygdsgården och i våra rum på Ekebyhov. Det är tryggt att allt nu dokumenteras. En del dokument kommer så småningom att arkiveras i Mälarskånska Folkhälsoarkivet.

Ekerö-Munsö hembygdsförening 2012

Styrelsen har under 2012 bestått av:
Kerstin Balck-Ahlén (ordf),
Lars Gundberg (v ordf),
Harriet Wingborg (kassör),
Ernst Wingborg (sekr),
Ulf Björnsjö, Jan Byström, Thomas Jacobsén,
Yvonne Johansson, Åsa Sjöberg och
Ulla Wistrand.

Ombud till Stockholms läns hembygdsförbunds årsmöte 2012 var Kerstin Balck-Ahlén, Harriet och Ernst Wingborg. Lars Gundberg är ledamot av styrelsen för länsförbundet.

I verksamhetsrådet för Studieförbundet Vuxenskolan ingår Yvonne Johansson som ledamot och representant för Ekerö-Munsö Hembygdsförening.

Ekerö-Munsö hembygdsförening

Ekerö-Munsö hembygdsförening hälsar alla intresserade välkomna som medlemmar!

Genom många och intresserade medlemmar ökar möjligheten att leva upp till vår målsättning – att bevara, att uppmärksamma samt att påverka.

Genom ditt medlemskap blir du delaktig i olika hembygdsfrågor och stödjer en angelägen uppgift.

Medlemsavgift: 125 kr/familj/år.
Plusgiro: 207856-6

Maila frågor, synpunkter och idéer direkt till kassören:
harriet.wingborg@telia.com
Tel 08-56030648

Produktion Feb 2013:

Redaktör: Jan Byström

Original: Ernst Wingborg

Foto: Gunnar Fahlström, Lars Isacson och Ernst Wingborg